

КАФЕДРА МОВ

Науковий дискурс в українській лінгвокультурології

Освітній ступінь	Магістр		
Спеціальність	025 Сценічне мистецтво	Курс	2
Освітньо-наукова програма	Музична режисура	Семестр	3
Статус	вибіркова	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	14
		Семінари	14
		Самостійна робота	62
Семестровий контроль	залік		

Інформація про викладача

ПІБ	Сахарова Ольга Вікторівна доцент, доктор філологічних наук
Профіль викладача	https://knmau.com.ua/departments/kafedra-mov/
e-mail	olsakh@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Стрімкий розвиток дискурсології, спрямований на опанування різних сфер життєдіяльності людей, зумовлює появу нових підходів до вивчення комунікативного процесів. Статусно-орієнтований дискурс віддзеркалює різні виміри ділового спілкування, невід'ємною частиною якого виступає і наукова діяльність.

Підхід до наукової діяльності як до опанування наукового дискурсу впливає, відповідно, із сучасних інтерпретацій інституційного спілкування. Універсальність та етноспецифічність реалізації наукового дискурсу зумовлює необхідність розглядати його в контексті української лінгвокультурології.

Вище зазначені позиції дозволять інтерпретувати написання магістерської роботи не як чергове завдання студента, а як свідоме наукове дослідження, що ґрунтується на традиціях української лінгвокультурології.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей, а також пов'язана з такими дисциплінами: «Основи науково-дослідної роботи», «Основи бібліографічної роботи» та іншими.

Метою та завданнями викладання навчальної дисципліни передбачається засвоєння студентами понять про науку, відомостей про стан сучасної науки, розуміння процесу наукової діяльності, оволодіння методологічними та методичними основами наукового дослідження; засвоєння понятійно-термінологічного апарату наукової діяльності; ознайомлення зі станом наукової діяльності в Україні та світі, з електронними та Інтернет-ресурсами інформації.

Студенти повинні

знати:

- Зміст та тлумачення поняття «дискурс», основні особливості наукового дискурсу
- зміст основних категорії у галузі наукової діяльності;
- стан наукової діяльності в Україні та за кордоном;
- особливості проведення наукового дослідження;
- методологію сучасного наукового дослідження;
- основні види і джерела наукової інформації;
- загальні вимоги до оформлення наукового дослідження.

вміти:

- обґрунтовувати наукову проблему;
- розробляти методику та план наукового дослідження;
- добирати інформаційні джерела наукових досліджень;
- оформлювати результати наукових досліджень;
- здійснювати апробацію результатів наукових досліджень.

Вивчення дисципліни передбачає такі **програмні результати:**

1. Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтеграції для розв'язання суспільно-значимих проблем.
2. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних питань, презентації результатів дослідження та проектів.
3. Збирати, аналізувати та оцінювати емпіричні факти та здійснювати їх інтеграцію у відповідності до сучасних теоретичних уявлень.
4. Планувати та виконувати наукові та прикладні дослідження у сфері мистецтвознавства та культурології, генерувати та перевіряти гіпотези, збирати докази та аргументувати висновки.

Розвивають наступні **загальні та фахові компетентності:**

1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
2. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
3. Здатність до пошуку, опрацюванню та аналізу інформації з різних джерел.
4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
5. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів та контекстів.
6. Здатність оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.

7. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.

Структура курсу. Курс «Науковий дискурс в українській лінгвокультурології» спирається на системне вивчення та опанування практичними навичками здійснення наукових досліджень у гуманітарній царині. Перші два модуля «Загальне поняття про науковий дискурс» і «Загальне поняття про українську лінгвокультурологію» присвячені науково-теоретичним засадам курсу. Третій модуль – Мовно-стилістична організація наукового дискурсу – спрямований на опанування розмаїттям стилістичних можливостей наукової мови. У четвертому модулі – Магістерська робота як жанр наукового дискурсу – передбачено глибокий аналіз структурних, композиційних ознак магістерської роботи, особливостям підготовки до захисту. Курс передбачає проведення практичних занять у формі семінарів, написання контрольних модульних робіт

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, GooglMeet, Zoom.

ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ, ПРЕДМЕТНІ) КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції в галузі сценічного мистецтва.
2. Здатність до комплексного оперування специфічною системою виражальних засобів (пластично-зображальними, звуковими, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними тощо) при створенні та виробництві сценічного твору.
3. Здатність до публічної презентації результатів творчої (інтелектуальної) діяльності з метою популяризації українського й світового сценічного мистецтва.
4. Здатність до розуміння та комплексного оцінювання фундаментальних засад культурно-мистецьких процесів.
5. Здатність до ефективної комунікації у творчому колективі під час організації, реалізації та презентації сценічного твору.
6. Здатність брати участь у фахових дискусіях із питань історії сценічного мистецтва, актуального стану та тенденцій його розвитку.
7. Здатність до організації сценічних проєктів, фестивалів та мистецьких заходів.
8. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід різноманітними шляхами й засобами.
9. Вміння застосовувати знання з педагогіки у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.
10. Вміння планувати та здійснювати наукові дослідження, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

- 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі сформованої системи знань, уявлень, інтересів.
- 2.Здатність застосовувати фундаментальні знання у практичних ситуаціях.
- 3.Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- 4.Здатність оперувати новітніми інформаційними та цифровими технологіями у галузі культури і мистецтва.
- 5.Здатність бути критичним і самокритичним.
- 6.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- 7.Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї.
- 8.Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- 9.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Володіти професійними навичками зі створення продуктів сценічного мистецтва.
2. Відтворювати власну художню концепцію в творах сценічного мистецтва.
3. Здійснювати аналіз стилів та напрямів у мистецтві.
4. Вести фахову дискусію іноземною мовою.
5. Застосовувати інформаційні технології у професійній діяльності.

6. Виявляти, ставити та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання в процесі реалізації сценічного твору.
7. Оперувати системою виражальних засобів (пластично-зображальних, звукових, акторсько-виконавських, монтажно-композиційних, сценарно-драматургічних) при створенні та реалізації сценічного твору.
8. Аналізувати художній твір із метою його сценічної інтерпретації.
9. Обирати художні засоби, необхідні для реалізації задуму сценічного твору (проекту).
10. Володіти термінологією сценічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
11. Здійснювати педагогічну діяльність у сфері сценічного мистецтва.
12. Планувати та здійснювати наукові дослідження у сфері культури та мистецтва, готувати результати наукової роботи до оприлюднення.

Перелік тем

Тема 1. Основний зміст, ознаки, структура наукового дискурсу.

Семинар: Стильові риси та жанрове розмаїття наукового дискурсу

Тема 2. Поняття про лінгвокультурологію.

Універсальне та етноспецифічне в українській лінгвокультурології

Особливості наукового дискурсу в українській лінгвокультурології. Науковий етикет в українській лінгвокультурології.

Тема 3. Стилєві риси та жанрове розмаїття наукового дискурсу.

Семинар: Усні та писемні жанри наукового дискурсу: загальна характеристика

Тема 4. Робота з науковою літературою.

Семинар: Робота з науковою літературою. Принципи опрацювання наукової літератури.

Способи посилення на наукові джерела. Принципи побудови списків використаної літератури.

Тема 5. Мова наукового дискурсу.

Семинар: Мова наукового дискурсу. Синтаксичні та стилістичні засади опису наукової літератури.

Тема 6. Способи та структура аргументації та доведення наукової думки.

Семинар: Способи, різновиди, структура аргументації та доведення наукової думки.

Тема 7. Магістерська робота як жанр наукового дискурсу

Тема 8. Робота над теоретичним та практичним розділами магістерської роботи

Семинар: Робота над теоретичним та практичним розділами магістерської роботи

Тема 9. Вступ та висновки як структурні компоненти магістерської роботи.

Семинар: Вступ та висновки як структурні компоненти магістерської роботи.

Тема 10. Захист магістерської роботи.

Семинар: Захист магістерської роботи.

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, диспут, презентація

Навчальні ресурси

Необхідна інформація до навчальної дисципліни надсилаються у відповідну групу «Дистанційне навчання»: <https://knmau.com.ua/virtualnij-tur/>; основні та додаткові матеріали надсилаються персонально електронною поштою, Viber, Messenger, Telegram. <https://knmau.com.ua/virtualnij-tur/>.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Реферат за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	20
4.	Відвідування лекцій	10
5	Підсумкова контрольна робота	30
6.	Залік	40
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка «**відмінно**»: студент володіє глибокими і міцними знаннями, навичками ґрунтовного мовно-стилістичного аналізу наукового тексту, вміє аргументувати та доводити наукову думку, володіє науковим етикетом, вирішує творчі завдання.

Оцінка «**добре**»: студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє фактами, навичками мовно-стилістичного аналізу наукового тексту, частково вміє аргументувати та доводити наукову думку, володіє науковим етикетом, вирішує творчі завдання.

Оцінка «**задовільно**»: студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками здійснювати мовно-стилістичний аналіз наукового тексту, частково вміє аргументувати та доводити наукову думку, володіє науковим етикетом .

Оцінка «**незадовільно**»: студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний здійснювати мовно-стилістичний аналіз наукового тексту, не вміє аргументувати та доводити наукову думку, не володіє науковим етикетом .

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

Рекомендована література

1. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации. – К., 2003. – 304 с.
2. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
3. Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю // Укр. мова. — 2006. — № 2. — С. 30–43.
4. Грищенко І.М., Григоренко О.М., Борисенко В.О. Основи наукових досліджень. – К.: КНТЕУ, 2001. – 186 с.
5. Дудик П. С. Стилїстика української мови: Навчальний посібник. — К.: Видавничий центр «Академія», 2005. — 368 с.
6. Жовтобрюх М. А. Науковий стиль української мови // Мовознавство. — 1968. — № 1. — С. 3–13.
7. Зелінська Н. В. Поетика приголомшеного слова (українська наукова література 19 — поч. 20 ст.). — Львів: Світ, 2003. — 352 с.
8. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наук. тексту. — К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1970. — 306 с.
9. Левченко О. П. Науковий стиль: культура мовлення: навчальний посібник. — Львів: В-во Львівської політехніки, 2012. — 204 с.
10. Мазур О. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. для студ. вищих навч. заклад. філол. спец. / О. В. Мазур, О. В. Подвойська, С.В.Радецька. — Вінниця : Нова Книга, 2013. — 120 с.
11. Мартиненко С.М., Москаленко А.М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін. Навчально-методичний посібник. – К., 2007.
12. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. збірник. – К.: Держкомстат України, 2003. – 340 с.
13. Непийвода Н. Ф. Автор наукового твору: спроба психологічного портрета // Мовознавство. — 2001. — № 3. — С. 11–23.
14. Непийвода, Н. Ф. Мова української науково-технічної літератури: (Функціон.-стиліст. аспект). — К., 1997. — 303 с.
15. Пилипчук М.І., Григор'єв А.С. Основи наукових досліджень: Підручник. Затверджено МОН. - К., 2007.
16. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.
17. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. — 2012. — № 4. — С. 18–28.
18. Селігей П. О. Науковий стиль української мови: ресурси оновлення // Мовознавство. — 2006. — № 2-3. — С. 174–186.
19. Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю. — К.: Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2016. — 627 с.
20. Семенов О. М. Культура наукової української мови: Навч. посіб. — К.: Академія, 2010. — 213 с.
21. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти. – К.: РННЦ “ДІНІТ”, 2000. – 260 с.
22. Типологія помилок у науковому тексті: Зб. наук. пр. — Черкаси, 2011. — 119 с.
23. Шейко В., Кушнарєнко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – К.: Знання – Прес, 2003. – 295 с.
24. Ярема С. На теми української наукової мови. — Л., 2002. — 44 с.